

سیستم مدیریت یکپارچه IMS کد مدرک: WI-004 ویرایش: یک	دستورالعمل شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی	 شرکت گروه صنعتی سپاهان
--	---	--

تهیه کنندگان مدرک

مسئول کارگروه : اکبر سلمانی	مسئول گردآوری و تحقیق : مهدی کرمی	عنوان کارگروه : HSE
تاریخ و امضاء :	تاریخ و امضاء :	تیم تهیه : اکبر سلمانی ، مهدی کرمی

تایید و تصویب

تاریخ – امضاء	سمت	نام و نام خانوداگی	
	رئیس سیستمهای مدیریت	احسان پورقاسمی	تأییدکننده
	مدیر کیفیت وبهبود فرایندها	سعید غائی	تصویب کننده

<div>سیستم مدیریت یکپارچه</div> <div>IMS</div> <div>کد مدرک: WI-004</div> <div>ویرایش: یک</div>	<div>دستورالعمل شناسایی و ارزیابی جنبه های</div> <div>زیست محیطی</div>	<div> </div> <div>شرکت گروه صنعتی سپاهان</div>
---	--	---

1. هدف و دامنه کاربرد: (Objective & Scope)

- شناسایی جنبه های زیست محیطی فعالیت ها، محصولات و خدمات کارخانه گروه صنعتی سپاهان، به منظور ارزیابی و تعیین جنبه های بارز، همچنین ثبت، نگهداری و بروز رسانی اطلاعات مربوط به این جنبه ها در راستای بهبود عملکرد سیستم مدیریت زیست محیطی می باشد.
- حوزه عملیاتی این دستورالعمل در کلیه بخش ها و قسمت های کارخانه گروه صنعتی سپاهان که فعالیت خدمات یا محصولات آن ها دارای جنبه زیست محیطی بوده و همچنین شرایط محیط کار در کلیه اماکنی که کارکنان کارخانه گروه صنعتی سپاهان در آن استقرار دارند و برای افرادی که به هر دلیل به سایت های شرکت دسترسی دارند، کاربرد داشته و به کارگیری آن برای کلیه واحد های ذیربط الزامی است. مسئولیت کلیه بازدیدکنندگان و همراهان و مدعوین در کلیه سایت ها و اماکن بر عهده شرکت می باشد.

2. مراجع: (References)

- استاندارد ISO9000:2015
- استاندارد ISO14001:2015

3. مفاهیم و تعاریف: (Terms and Definitions)

- **جنبه زیست محیطی:** بخشی از فعالیت ها، محصولات یا خدمات یک شرکت که بتواند به نحوی بر محیط زیست تأثیرات مثبت یا منفی داشته باشد را جنبه زیست محیطی گویند.
- **تأثیرات زیست محیطی:** به هر نوع تغییر به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در محیط زیست اعم از مفید یا نامطلوب که تمام یا بخشی از آن ناشی از فعالیت، خدمات یا محصولات یک شرکت باشد تأثیرات زیست محیطی گویند. منظور از تأثیرات زیست محیطی مواردی مانند آلودگی هوا، آب و خاک، مصرف منابع و انرژی، ایجاد ضایعات، باران های اسیدی، تخریب لایه ازن و گرم شدن کره زمین و.... می باشد.
- **جنبه زیست محیطی عادی:** به جنبه هایی اطلاق می شود که در اثر فعالیت های عادی ایجاد می گردند.
- **جنبه زیست محیطی غیرعادی:** به جنبه هایی اطلاق می شود که در اثر فعالیت های غیر عادی یا پیش بینی نشده ایجاد می شود.
- **جنبه زیست محیطی حادثه ای:** به جنبه هایی اطلاق می شود که در اثر یک حادثه یا اتفاق غیرقابل پیش بینی و غیرمترقبه ایجاد می گردد. مانند جنبه های ناشی از انفجار، آتش سوزی، ترکیدن و سوراخ شدن مخازن و لوله ها و از کار افتادن سیستم های کنترل آلودگی هوا و آب.

سیستم مدیریت یکپارچه IMS کد مدرک: WI-004 ویرایش: یک	دستورالعمل شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی	 شرکت گروه صنعتی سپاهان
--	---	--

- ریسک: اثرات نامطلوب بالقوه (تهدیدات) - هر چیزی که باعث شود پیامد جنبه افزایش پیدا کند.
- فرصت: اثرات مطلوب بالقوه (فرصت ها) - هر چیزی که باعث شود پیامد جنبه کاهش پیدا کند.
- **FMEA**: حالت شکست و تجزیه و تحلیل اثرات آن *"Failure Mode and Effect Analysis"*

- مابقی اصطلاحات طبق تعاریف و واژگان استانداردهای ISO14001:2015، ISO9000:2015

4. مسئولیتها: (Responsibilities)

- مسئولیت اجرای مفاد این دستورالعمل به عهده کارشناس HSE و کارگروه HSE می باشد.
- همکاری و مشاوره در زمینه شناسایی فعالیت ها و جنبه ها و ریسک های آنها با مسئولین و کارکنان واحدهای تولیدی و غیر تولیدی شرکت می باشد.
- مسئولیت اعلام تغییر در فرآیندهای عملیاتی و اجرایی بر عهده روسای واحدها می باشد.
- رئیس HSE بر حسن اجرای مفاد این دستورالعمل نظارت دارد.
- کلیه مدیران و مسئولین واحدهای شرکت در اجرای این دستورالعمل مشارکت و همکاری می نمایند.

5. شرح اجرا: (Procedure)

شناسایی جنبه های زیست محیطی و ارزیابی جنبه ها بر اساس توضیحات ذیل تحت نظر رئیس HSE شرکت انجام می گیرد:

1.5 شرح چگونگی شناسایی و تعیین جنبه های زیست محیطی

شناسایی و تعیین جنبه های زیست محیطی توسط کارگروه HSE و در چهار مرحله به شرح زیر انجام می گردد:

الف. کلیه فعالیت ها، فرآیندها، محصولات و خدمات هر بخش / قسمت به تفکیک مشخص و در ستون دوم فرم شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی (FM-032) نوشته می شود.

ب. برای هر کدام از فعالیت ها، فرآیندها، محصولات و خدمات جنبه یا جنبه های زیست محیطی مشخص شده و در ستون سوم فرم مذکور نوشته می شود. لازم به ذکر است که هر کدام از فعالیت ها، فرآیندها، محصولات و خدمات می توانند یک یا چند جنبه زیست محیطی داشته باشند. مشخص نمودن جنبه زیست محیطی با توجه به موارد زیر:

الف- انتشار آلاینده ها به هوا

ب- تخلیه آلاینده ها به آب

پ- تخلیه آلاینده ها به خاک

ت- مصرف مواد خام و منابع طبیعی (انواع سوخت و انرژی، آب، زمین، و...)

ث- مصرف انرژی (انواع سوخت و ...)

ج- انرژی آزاد شده، به طور مثال گرما، تشعشع، ارتعاش

<div>سیستم مدیریت یکپارچه</div> <div>IMS</div> <div>کد مدرک: WI-004</div> <div>ویرایش: یک</div>	<div>دستورالعمل شناسایی و ارزیابی جنبه های</div> <div>زیست محیطی</div>	<div> </div> <div>شرکت گروه صنعتی سپاهان</div>
---	--	---

چ- اتلاف ها و محصولات جانبی

ح- مشخصه های فیزیکی (آلودگی توصیفی) به طور مثال اندازه، شکل، رنگ، ظاهر، بو، صدا

ج. مشخص نمودن وضعیت یا حالت جنبه زیست محیطی، در صورت ایجاد جنبه حاصل از فعالیتهای عادی ستون Normal، فعالیتهای غیرعادی واحد نظیر خرابی، عملکرد نامناسب انسان یا تجهیزات و ... ستون Abnormal، و در حالت غیر منتظره نظیر حوادث، سوانح، شرایط اضطراری ستون Emergency در ستون چهارم علامت زده می شود.

نکته: جهت کلیه فعالیت های غیر عادی قبل از شروع، می بایستی فرم مجوز فعالیت های غیر روتین و غیر عادی 092FM- تکمیل و پس از تایید واحدهای HSE در هر یک از سایت های شرکت، اقدام گردد. در این خصوص فرم (FM-032) توسط واحدهای HSE و با همکاری کارکنان آموزش دیده هر یک از واحدها، تکمیل و نسبت به ارزیابی جنبه آن ها اقدام می گردد. ضمناً در صورت بالا بودن سطح جنبه اقدام پیشگیرانه انجام گردیده و سپس فرم مجوز فعالیت های غیر عادی، تایید می گردد.

د. مشخص نمودن نوع جنبه هایی که سازمان می تواند آنها را کنترل کند جنبه مستقیم تلقی شده، و جنبه هایی که سازمان می تواند بر آنها تاثیر گذار باشد غیر مستقیم نامیده می شوند. و در ستون پنجم علامت زده می شود.

ه. تأثیرات زیست محیطی هر جنبه در ستون ششم نوشته می شود. هر جنبه زیست محیطی ممکن است یک یا چند تأثیر زیست محیطی داشته باشد.

نکته: تعیین اینکه آیا جنبه مورد نظر دارای الزام قانونی می باشد یا خیر؟ با استفاده از کتاب ضوابط و استانداردهای زیست محیطی و سایر الزامات زیست محیطی مرتبط سؤال فوق پاسخ داده می شود.

تبصره 1: در صورتیکه امتیاز پارامترهای شدت (S) و احتمال وقوع (O) جنبه 9 یا 10 باشد بدون در نظر گرفتن امتیاز جنبه، جنبه بارز تلقی می شود.

تبصره 2: در خصوص جنبه هایی که دارای الزام قانونی می باشند بدون در نظر گرفتن امتیاز RPN، برای جنبه بارز مورد نظر در ستون اقدامات کنترلی یک یا چند اقدام در نظر گرفته می شود.

تبصره 3: جنبه های زیست محیطی عملیات ستادی ادارات یکجا و برای کل ساختمانهای سازمان انجام می شود.

تبصره 4: هرگاه فعالیت، تجهیزات و خدمات شرکت در پی گسترش و توسعه شرکت تغییر یابد، کلیه جنبه های جدید توسط نمایندگان امور یا واحدهای مربوطه خارج از دوره شناسایی و ارزیابی شده و تحت کنترل قرار می گیرند.

2.5 ارزیابی تأثیرات و جنبه های زیست محیطی

1.2.5 ارزیابی تأثیرات زیست محیطی جنبه ها

در این مرحله باید تأثیرات زیست محیطی ناشی از جنبه های زیست محیطی فعالیت های شرکت مورد ارزیابی قرار گیرد و جنبه های زیست محیطی بارز شرکت مشخص گردد. جنبه های زیست محیطی بارز مبنای تدوین اهداف و برنامه های زیست محیطی، کنترل عملیات و پایش و اندازه گیری ها قرار خواهند گرفت.

2.2.5 ارزیابی جنبه های زیست محیطی

برای ارزیابی جنبه های زیست محیطی به منظور شناخت جنبه های زیست محیطی به شرح زیر عمل می شود:

- ا. جنبه هایی که در انطباق با قوانین و مقررات نیستند ، به عنوان جنبه بازر شناخته می شود.
- ب. برای ارزیابی سایر جنبه هایی که قانون ملی برای آنها وضع نشده و یا در انطباق با قوانین مزبور می باشند بر اساس جداول مرجع پیوست عمل می گردد و در فرم شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی FM-032 درج می گردد.

3.2.5 معیارهای ارزیابی

ارزیابی جنبه ها با استفاده از روش FMEA سه بعدی و مطابق با مراحل زیر صورت می گیرد:

پس از انجام تعیین ورودی ها و خروجی های هر فعالیت در شرکت امتیازاتی برای کلیه جنبه های شناسایی شده بر اساس سه پارامتر احتمال وقوع ، شدت ، قابلیت کشف و کنترل ، امتیازی مطابق با جداول مرجع پیوست، تعلق می گیرد.

روش محاسبه جنبه به شرح فرمول ذیل می باشد :

$$RPN \text{ (Risk Priority Number)} = S \times O \times D$$

$$RPN = \text{قابلیت کشف و کنترل} \times \text{احتمال وقوع} \times \text{شدت صدمه زایی}$$

6. بررسی جنبه ها :

شناسایی ریسک ها و فرصت ها با توجه به تعاریف زیر انجام می گیرد:

- 1-ریسک: اثرات نامطلوب بالقوه (تهدیدات) - هر چیزی که باعث شود پیامد جنبه افزایش پیدا کند.
- 2-فرصت: اثرات مطلوب بالقوه (فرصت ها) - هر چیزی که باعث شود پیامد جنبه کاهش پیدا کند.

7. پیوسته ها: (Attachment)

- فرم شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی FM-032
- فرم مجوز کارهای غیر روتین و غیر عادی FM-092
- جدول ارزیابی میزان احتمال وقوع حادثه (O) RT-005
- جدول ارزیابی میزان اهمیت ریسک و تعیین شدت اثرات آن (S) RT-006
- جدول ارزیابی میزان احتمال کشف و کنترل خطر (D) RT-007

سیستم مدیریت یکپارچه IMS کد مدرک: WI-004 ویرایش: یک	دستورالعمل شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی	 شرکت گروه صنعتی سپاهان
--	---	--

8. تاریخچه تغییر مدارک

شماره ویرایش	شماره اصلاحیه	شرح اصلاح	تاریخ اصلاح
یک	820	بازبینی کلی	960719